

การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัวต่อพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์
การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลศรีธัญญา

นางสาววาสนา การิกาญจน์

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I23610414

A STUDY OF USING THE FAMILY EDUCATION PROGRAM ON MEDICATION
ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS,
SRITHUNYA HOSPITAL

Miss Wasana Karikanchana

An Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

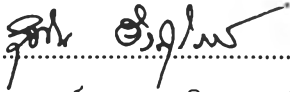
Chulalongkorn University

Academic Year 2008

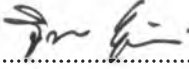
หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ   การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัวต่อ
พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท
โรงพยาบาลศรีธัญญา
โดย   นางสาววาสนา การิกาญจน์
สาขาวิชา   การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร.รังสิมันต์ สุนทรไชยา

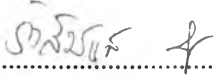

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.รังสิมันต์ สุนทรไชยา)

.....กรรมการ
(นางเพชรี คันธสายบัว)

วาทนา การิกาญจน์ : การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัวต่อพฤติกรรม
การใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลศรีธัญญา

(A STUDY OF USING THE FAMILY EDUCATION PROGRAM ON MEDICATION
ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS, SRITHUNYA
HOSPITAL)

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา
ของผู้ป่วยจิตเภทก่อน และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง คือ
ผู้ป่วยจิตเภทซึ่งรับบริการที่หอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศรีธัญญา จำนวน 20 คนและผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท
จำนวน 20 คน ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์การคัดเลือก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ
โปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัว ซึ่งผ่านการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน
3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา
ของผู้ป่วยจิตเภท แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทของผู้ดูแล และแบบวัดความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยจิตเภท ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของ
เครื่องมือทั้งสามเท่ากับ .86 ,.83 ,.82 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติ
ทดสอบที (paired t-test)

ผลการศึกษา พบว่า

คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ภายหลังจากเข้าร่วม
โปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัว มีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการให้
ความรู้รายครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X} = 78.8, S.D. = 5.78$ และ $\bar{X} = 53.0,$
 $S.D. = 10.33$ ตามลำดับ, $t = -9.55$)

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##4977813636 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : SCHIZOPHRENIC PATIENTS / MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS /
FAMILY EDUCATION PROGRAM

WASANA KARIKANCHANA : A STUDY OF USING THE FAMILY EDUCATION
PROGRAM ON MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC
PATIENTS, SRITHUNYA HOSPITAL

ADVISOR : RANGSIMAN SOONTHORNCHAIYA ,Ph.D., 134 pp.

The purposes of this study were to compare medication adherence behaviors of schizophrenic patients before and after participating the family education program. A purposive sampling was 20 schizophrenic patients who were recruited at Inpatient unit, Srithunya hospital and 20 family caregivers. These sample were met the inclusion criteria. The study instrument was the family education program which was validated for content validity by 3 experts. Three instruments for Data collection were the medication adherence interview, the knowledge of caring questionnaires for caregivers, and the knowledge of daily practice questionnaires for schizophrenic patients. The reliability of these instruments was .86, .83, and .82 respectively. Data analysis were used by descriptive statistics and paired t- test.

Study results were as follows:

Medication adherence behaviors of patients with schizophrenia after participating the family education program was significantly greater than those before participating such program, at the .05 level ($\bar{X} = 78.8$, S.D. = 5.78 and $\bar{X} = 53.0$, S.D. = 10.33, respectively; $t = -9.55$).

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing
Academic year 2008

Student's signature.....*Wasana Karikanchana*
Advisor's signature.....*Rangsiman Saif*

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.รังสิมันต์ สุนทรไชยา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระผู้ซึ่งให้ความรู้ ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา เอาใจใส่และให้กำลังใจตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้ง ประทับใจในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระและนางเพชรี คันธสายบัว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขโครงการศึกษาอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา อนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศรีธัญญา หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยใน รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ที่ให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกในการศึกษาทุกๆเรื่อง

ขอขอบคุณผู้ป่วยจิตเภท และผู้ดูแล ที่เข้าร่วมในการศึกษา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนิสิตปริญญาโททุกคน โดยเฉพาะคุณสุรวุฒิ เฟิงเกร็ด และคุณสมทรง โปปัญญาะกุล ที่ให้กำลังใจ ห่วงใยและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีต่อผู้ศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งของความสำเร็จในครั้งนี้ก็ด้วยความมีน้ำใจจากกัลยาณมิตรทุก ๆ ท่าน และขอขอบพระคุณบุคลากรและเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความกรุณากับผู้ศึกษามาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่เปรมจิต การิกาญจน์ คุณจารุทัศน์ ภูพรมราช และพี่ๆน้องๆทุกคนที่ได้ช่วยดูแล เป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้ศึกษาในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้ศึกษาตลอดมา จนบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้คุณค่าและประโยชน์ที่มีในโครงการศึกษาอิสระ ผู้ศึกษาขอบอบแต่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ป่วยจิตเภท ผู้ดูแลและครอบครัวทุก ๆ ท่าน ขอให้มีความสุขกาย สุขภาพใจที่แข็งแรง สมบูรณ์ตลอดไป

วาสนา การิกาญจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	60
วิธีการดำเนินการ.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	110
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	112
ภาคผนวก ค แบบฟอร์มพิกัดสิทธิ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	116
ประวัติผู้เขียนโครงการศึกษาอิสระ.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. คะแนนความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนของผู้ป่วยจิตเภท และความรู้ในการดูแลของผู้ดูแลหลังเข้าร่วมโปรแกรม การให้ความรู้รายครอบครัว.....	78
2. ร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	81
3. ร้อยละของผู้ดูแลที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	83
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์ การรักษา โดยรวมและจำแนกรายด้าน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม การให้ความรู้รายครอบครัว	85
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์ การรักษาด้ำนการใช้ยาตามแผนการรักษาอย่างต่อเนื่องรายข้อ ก่อนและหลัง การเข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้รายครอบครัว.....	86
6. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์ การรักษาด้ำนความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียง จากยารายข้อ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้ รายครอบครัว.....	87